

Miljöminister Andreas Carlgren

Fortsatta frågor om den eventuella ESS-anläggningen i Lund

Först vill vi tacka dig för ditt svar på våra tidigare brev. Tyvärr måste vi säga att vi inte blev särskilt mycket klokare.

Vi noterar med glädje att vi är överens om att användningen av kvicksilver, kadmium och bly ska fasas ut. Vi är också glada för att det internationella arbetet för utfasningen fortsätter. Vi är däremot bekymrade över att Sverige sätter sitt internationellt goda rykte i fara genom att arbeta med en annan inriktning på hemmaplan.

I spallationssammanhang finns det ett vettigt alternativ till kvicksilver och bly, vilket är så bra att enbart detta hittills har använts i kommersiell drift. ESS Scandinavia och utbildningsministern vill tillämpa utbytesregeln i miljöbalken baklänges, genom att byta från det relativt harmlösa ämnet, volfram, till ett av två ämnen som är så farliga att en enig riksdag har beslutat att de ska fasas ut. För vår del anser vi att ett självklart första steg i en utbytesprocess är att se till att de ämnen som ska bytas ut inte får lov att användas i nya storskaliga tillämpningar. Hur ser du på det kravet?

Projektledaren för ESS Scandinavia, professor Karl-Fredrik Berggren, har under våren vid flera tillfällen sagt att han kan tänka sig att kvicksilver byts ut mot andra lämpliga ämnen i ESS-anläggningen. Vi tycker att regeringen ska passa på att visa att den tar riksdagens utfasningsbeslut på allvar genom att kräva att inga utfasningsämnen får användas som neutronkälla om statliga medel ska få användas vid finansieringen av ESS-anläggningen.

Vi förstår inte vad du menar när du säger att en sedvanlig miljöprovning ska genomföras för ESS-anläggningen. Spallationsanläggningar saknas i både miljöbalkens kap. 17 om regeringens tillåtlighetsprovning och i den förordning (SFS 1998:899) som via klassning i A, B och C-anläggningar anger vilken myndighet som ska genomföra provningen. Därmed tycks rättsläget vara oklart och det är därför vi frågar igen.

Vi har förstått ärendehanteringens så att först ska finansieringen ordnas på det internationella planet och sedan ska miljöprovningen följa. Vi tar för givet att regeringen kommer att skriva avtal med andra länder för att säkra finansieringen. De länder som stöder Sveriges kandidatur måste få veta vad de får för sina pengar. Hittills har det varit oomstritt att detta definieras av de omfattande tekniska rapporter och de riktlinjer "Guideline on how to submit an expression of interest to host the European Spallation Source", som ESS Council har arbetat fram och som var de dokument som Lund och andra kandidatstäder anslöt sig till när de anmälde sitt intresse. I dessa nämns bara kvicksilver som tänkbar neutronkälla. Kommer regeringen att lova något när det gäller val av neutronkälla i dessa avtal? Kan sådana avtal komma att innebära att platsen redan är vald och neutronkällans identitet fastställd när miljöprovningen inleds? I så fall kan man inte tala om någon sedvanlig miljöprovning, eftersom platsvalet, anläggningens storlek och val av processkemikalier tillhör de viktigaste delarna i en miljöprovning av s.k. miljöfarlig verksamhet. Vi vill gärna att du i ditt svar berättar för oss hur miljöprovningen ska gå till, vilken myndighet som ska besluta om vad vid provningen, regeringens roll i densamma samt vilka delar av provningen som inte kommer att följa den vanliga ordningen för miljöprovning vid t.ex. en miljödomstol.

För Lunds Naturskyddsförening

Linda Birkedal